

Βρυξέλλες, 5 Δεκεμβρίου 2025
(OR. en)

16230/25

ECOFIN 1660
UEM 614
ECB
EIB

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Προδιαγραφές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (κώδικας δεοντολογίας)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες οι προδιαγραφές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (γνωστές και ως κώδικας δεοντολογίας).

Προδιαγραφές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1. Ο ενιαίος λειτουργικός δείκτης — ο ορισμός του δείκτη καθαρών δαπανών.....	6
2. Η αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στα μεσοπρόθεσμα σχέδια	10
3. Λειτουργία του λογαριασμού ελέγχου	16
4. Αναθεώρηση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων	20
5. Το διορθωτικό σκέλος — η λειτουργία της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων	23

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα γνωμοδότηση αντικαθιστά τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής (ΟΔΕ), της 15ης Μαΐου 2017, σχετικά με τις προδιαγραφές για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και σχετικά με το περιεχόμενο και τη μορφή των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης. Η νέα αυτή γνωμοδότηση εκδόθηκε από την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή την 1η Δεκεμβρίου 2025.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που τέθηκε πλήρως σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1999, συνίσταται σε ένα πλαίσιο βασισμένο σε κανόνες, με προληπτικές και διορθωτικές συνιστώσες. Απαρτιζόταν αρχικά από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και από το ψήφισμα της 17ης Ιουνίου 1997 για το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Στις 27 Ιουνίου 2005 οι κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1466/97 και (ΕΚ) αριθ. 1467/97 τροποποιήθηκαν με τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1055/05 και (ΕΚ) αριθ. 1056/05. Στις 16 Νοεμβρίου 2011 και στις 8 Νοεμβρίου 2011 οι κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1466/97 και (ΕΚ) αριθ. 1467/97 τροποποιήθηκαν περαιτέρω με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1175/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1177/2011 του Συμβουλίου και συμπληρώθηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1173/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο οποίος παρείχε στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεσματικούς μηχανισμούς επιβολής για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Στις 8 Νοεμβρίου 2011 το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης την οδηγία 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, η οποία δεν εντάσσεται εξ ορισμού στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αλλά έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη των στόχων του.

Στις 29 Απριλίου 2024 ο κανονισμός αριθ. 1466/97 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263¹, με τον οποίο θεσπίστηκε σημαντική μεταρρύθμιση του πλαισίου για τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και τη δημοσιονομική εποπτεία. Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, η πολυμερής εποπτεία βασίζεται σε μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που καταρτίζουν τα κράτη μέλη. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 καθορίζει λεπτομερείς κανόνες σχετικά με το περιεχόμενο, την υποβολή, την αξιολόγηση, την έγκριση και την παρακολούθηση των σχεδίων, με σκοπό την προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών και βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, καθώς και την προώθηση της ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων όσων συμβάλλουν στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης, και την πρόληψη εμφάνισης υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Στις 29 Απριλίου 2024 ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1264, προκειμένου να ευθυγραμμιστεί η εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος με το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης. Την ίδια ημερομηνία, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης την οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85 σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση² με την οποία παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών για τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια και τις ετήσιες εκθέσεις προόδου.

Η νομοθεσία περιλαμβάνει ήδη λεπτομερείς διατάξεις και προδιαγραφές για τη διασφάλιση της εφαρμογής του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Ως εκ τούτου, η παρούσα γνωμοδότηση αποφεύγει τις αλληλεπικαλύψεις με πτυχές που έχουν ήδη κωδικοποιηθεί στους κανονισμούς και παρέχει διευκρινίσεις μόνο για τα στοιχεία για τα οποία κρίθηκε αναγκαία η κατάρτιση πρόσθετων προδιαγραφών. Η παρούσα γνωμοδότηση ενδέχεται να επικαιροποιηθεί στο μέλλον εάν, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του πλαισίου, χρειαστεί περαιτέρω εξειδίκευση των προδιαγραφών για επιπλέον στοιχεία.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj/ell>.

² Καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη σχετικά με τις απαιτήσεις πληροφοριών για τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια και τις ετήσιες εκθέσεις προόδου (ΕΕ: C/2024/3975 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024XC03975>).

Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και το Συμβούλιο έχουν δεσμευθεί να ασκούν τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, εφαρμόζοντας τη Συνθήκη και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεσματικά και έγκαιρα. Επιπλέον, δεδομένου ότι η αποτελεσματικότητα της στήριξης και της πίεσης από ομοτίμους αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το Συμβούλιο και η Επιτροπή αναμένεται να αιτιολογούν και να δημοσιοποιούν τις θέσεις και τις αποφάσεις τους σε όλα τα σχετικά στάδια της διαδικασίας του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω οικονομικού διαλόγου με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κατά περίπτωση. Το Συμβούλιο αναμένεται, κατά κανόνα, να ακολουθεί τις συστάσεις και τις προτάσεις της Επιτροπής ή να αιτιολογεί τη θέση του δημοσίως. Τα κράτη μέλη αναμένεται να λαμβάνουν υπόψη την καθοδήγηση και τις συστάσεις του Συμβουλίου, ιδίως κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών τους, και να εξασφαλίζουν τη δέουσα συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις διαδικασίες της ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές κοινοβουλευτικές και δημοσιονομικές διαδικασίες.

1. Ο ΕΝΙΑΙΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ — Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Στο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, χρησιμοποιείται ενιαίος λειτουργικός δείκτης που βασιζόμενος στη βιωσιμότητα του χρέους για την άσκηση της ετήσιας δημοσιονομικής εποπτείας για κάθε κράτος μέλος. Ο δείκτης αυτός βασίζεται στις εθνικά χρηματοδοτούμενες καθαρές πρωτογενείς δαπάνες. Στο παρόν κεφάλαιο του κώδικα δεοντολογίας εξηγείται ο ορισμός των καθαρών πρωτογενών δαπανών και πώς υπολογίζεται στην πράξη το σύνολο των καθαρών δαπανών, καθώς και ποιες πηγές δεδομένων χρησιμοποιούνται. Εξετάζεται επίσης η εφαρμογή των γενικών διατάξεων περί δαπανών στη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση και εξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους είναι αναγκαίο να καθοριστεί έτος βάσης στα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια.

Η πορεία των καθαρών δαπανών και το σύνολο των καθαρών δαπανών

Η πορεία των καθαρών δαπανών αφορά την πολυετή πορεία των καθαρών δαπανών ενός κράτους μέλους. Οι πορείες των καθαρών δαπανών των πορειών αναφοράς και των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων καθορίζονται ως ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης των ονομαστικών καθαρών δαπανών. Οι μέγιστοι πολυετείς ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών, που θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, εγκρίνονται με σύσταση του Συμβουλίου. Είναι σημαντικό ότι, σύμφωνα με την αρχή του ενιαίου λειτουργικού δείκτη, τα κράτη μέλη θα αξιολογούνται με βάση τους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που καθορίζονται στη σύσταση με την οποία εγκρίνεται το σχέδιο στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους ή στη σύσταση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ στο πλαίσιο του διορθωτικού σκέλους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, ως «σύνολο καθαρών δαπανών» ορίζονται οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση των δαπανών για τόκους, των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων (DRMs), των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

Οι συνιστώσες του συνόλου των καθαρών δαπανών που χρησιμοποιούνται εκ των υστέρων για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης κατά την εφαρμογή του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης προέρχονται από διάφορες πηγές. Για τις συνολικές δαπάνες, τις δαπάνες για τόκους και τις δαπάνες που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, χρησιμοποιούνται δημοσιονομικά απολογιστικά στοιχεία επικυρωμένα από τη Eurostat. Για τον προσδιορισμό και την καταγραφή των επιπτώσεων των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και των έκτακτων μέτρων τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών, η Επιτροπή θα διατηρήσει το ισχύον καθιερωμένο πλαίσιο, συνεχίζοντας παράλληλα να διασφαλίζει διαφανή διάλογο με τα κράτη μέλη σχετικά με τις διαφορές στις εκτιμήσεις των επιπτώσεων των μέτρων³. Τα κυκλικά στοιχεία των δαπανών για επιδόματα ανεργίας υπολογίζονται από την Επιτροπή με βάση τα στοιχεία της Eurostat με χρήση προσυμφωνημένης μεθοδολογίας⁴, σύμφωνα με τους προϋπάρχοντες κανόνες. Το ποσοστό κυκλικής ανεργίας υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του συνολικού ποσοστού ανεργίας και του ποσοστού ανεργίας που δεν επιταχύνει την αύξηση των μισθών (non-accelerating wage rate of unemployment – NAWRU, που εκτιμάται σύμφωνα με την EUCAM). Στη συνέχεια, τα κυκλικά στοιχεία των δαπανών για την ανεργία υπολογίζονται ως αναλογικό μερίδιο των συνολικών δαπανών για επιδόματα ανεργίας (συνάρτηση 10.5 της COFOG), όπως έχουν επικυρωθεί και δημοσιευθεί από τη Eurostat.

³ Όπως περιγράφεται στην έκθεση «Report on Public Finances in EMU 2024 (Έκθεση για τα δημόσια οικονομικά στην ONE το 2024) στο κεφάλαιο «The Definition and Quantification of Fiscal Policy Measures» (Ορισμός και ποσοτικοποίηση των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής), σ. 61-71.

⁴ Τα κυκλικά στοιχεία των δαπανών για την ανεργία (UE_t^c) εξακολουθούν να υπολογίζονται ως εξής:

$$UE_t^c = UE_t \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

όπου UE_t είναι οι συνολικές δαπάνες για την ανεργία, u_t είναι το ποσοστό ανεργίας και NAWRU είναι το ποσοστό διαρθρωτικής ανεργίας στο οποίο δεν επιταχύνεται ο πληθωρισμός των μισθών. Εάν οι συνολικές δαπάνες για την ανεργία δεν είναι διαθέσιμες για ένα συγκεκριμένο έτος, η εκτίμησή τους γίνεται ως εξής:

$$UE_t = \left(\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}} \right) \cdot N_t$$

όπου $\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}}$ είναι οι πλέον πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με το επίδομα ανεργίας ανά άτομο και N_t είναι ο αριθμός των ανέργων.

Δαπάνες για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση

Η εθνική συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση αφορά τα ταμεία της ΕΕ για τα οποία ο σχετικός κανονισμός περιλαμβάνει απαίτηση εθνικής συγχρηματοδότησης που οδηγεί σε εθνικές δαπάνες γενικής κυβέρνησης, όπως καταγράφονται στους εθνικούς λογαριασμούς⁵.

Η Eurostat έχει θεσπίσει σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις εθνικές συνεισφορές συγχρηματοδότησης. Ο πρώτος γύρος υποβολής εκθέσεων πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της γνωστοποίησης των δημοσιονομικών στοιχείων τον Οκτώβριο του 2024, ενώ νέα και επικαιροποιημένα στοιχεία υποβάλλονται σε κάθε γύρο εαρινής και φθινοπωρινής γνωστοποίησης δημοσιονομικών στοιχείων⁶.

Η εθνική συγχρηματοδότηση που παρέχεται από τον ιδιωτικό τομέα δεν λαμβάνεται υπόψη για την εξαίρεση από τον δείκτη των καθαρών δαπανών. Το επίπεδο της εθνικής συγχρηματοδότησης που αφορά την αφαίρεση των ποσών από το σύνολο των καθαρών δαπανών βασίζεται σε απολογιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται και επικυρώνονται από την Eurostat. Περιορίζονται στις υποχρεώσεις εθνικής συγχρηματοδότησης που καθορίζονται στις σχετικές συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

---

⁵ Στα ταμεία αυτά περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, άλλα ταμεία που καλύπτονται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, όπως το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων, ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη», καθώς και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Ο εν λόγω κατάλογος ταμείων ενδέχεται να επικαιροποιείται μετά την έγκριση νέων πολυετών δημοσιονομικών πλαισίων.

⁶ Πριν από τη θέσπιση του πλαισίου για τη συλλογή και την παροχή των εν λόγω δεδομένων, τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να βασίζονται σε εκτιμήσεις (με βάση τις ελάχιστες απαιτήσεις των σχετικών κανονισμών).

Καθορισμός έτους βάσης

Για τον καθορισμό της πορείας των καθαρών δαπανών για την περίοδο του σχεδίου, οι ρυθμοί αύξησης θα πρέπει να βασίζονται στα τελευταία διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για το έτος που προηγείται (T-1) της υποβολής του μεσοπρόθεσμου σχεδίου (T). Ωστόσο, εάν ένα σχέδιο υποβληθεί στις αρχές ενός έτους (π.χ. μεταξύ Ιανουαρίου και Μαρτίου του έτους T) πριν από τη δημοσίευση των απολογιστικών στοιχείων για το προηγούμενο έτος (T-1) από τη Eurostat και τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης είναι απαραίτητο να βασίζονται στα επίπεδα του έτους T-2 και το έτος αυτό να λογίζεται ως έτος βάσης. Εάν καταστούν διαθέσιμα πιο πρόσφατα απολογιστικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της φάσης αξιολόγησης του σχεδίου, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη σύσταση για την έγκριση του σχεδίου. Η αύξηση των καθαρών δαπανών από το έτος βάσης και μετά ενσωματώνεται στη σύσταση του Συμβουλίου μέσω των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών πρωτογενών δαπανών από το πρώτο έτος του σχεδίου.

2. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΣΧΕΔΙΑ

Σύμφωνα με τον κανονισμό 2024/1263, για όλα τα κράτη μέλη, ένα εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο θα πρέπει να εξηγεί πώς το κράτος μέλος θα διασφαλίζει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και θα λαμβάνει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Ο κανονισμός 2024/1263 προβλέπει επίσης ότι, στην ετήσια έκθεση προόδου, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Το παρόν κεφάλαιο υπενθυμίζει τις γενικές αρχές στις οποίες βασίζονται οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις στα σχέδια, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αξιολόγηση που διενεργεί η Επιτροπή.

Εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια: απαιτήσεις παροχής πληροφοριών για τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις

Απαιτήσεις για όλα τα σχέδια

Ένα εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο θα πρέπει να εξηγεί πώς το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση των σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και ανθεκτικότητα. Θα πρέπει να παρουσιάζει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

Όσον αφορά την υλοποίηση του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου, το σχέδιο περιλαμβάνει τον αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που έχουν ήδη υλοποιηθεί από το οικείο κράτος μέλος, με ιδιαίτερη προσοχή στον αντίκτυπο στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, με βάση αξιόπιστα και βασιζόμενα σε δεδομένα οικονομικά στοιχεία. Το σχέδιο θα πρέπει επίσης να περιγράφει πώς το κράτος μέλος θα αντιμετωπίσει τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Στο πνεύμα της ανάληψης ίδιας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να αποφασίζουν σχετικά με το ακριβές περίγραμμα και τον βαθμό λεπτομέρειας των σχεδίων τους. Κατά την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τη συνέπεια χρησιμοποιώντας τους σχετικούς πίνακες⁷ για τη σύνοψη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων.

Απαιτήσεις για σχέδια με παράταση

Τα σχέδια με παράταση θα πρέπει να προσδιορίζουν ένα σύνολο βασικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα στηρίζουν την παράταση της περιόδου προσαρμογής.

Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής θα πρέπει να συνεπάγεται, με βάση αξιόπιστες και συνετές παραδοχές, βελτίωση της δυνητικής μεγέθυνσης και ανθεκτικότητας της οικονομίας· να στηρίζει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών· να λαμβάνει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης· να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις· να διατηρεί το σχεδιαζόμενο συνολικό επίπεδο των εθνικά χρηματοδοτούμενων δημόσιων επενδύσεων⁸ κατά την περίοδο που καλύπτεται από το σχέδιο τουλάχιστον στο ίδιο υψηλό επίπεδο με τον μέσο όρο των τεσσάρων ετών που προηγούνται της υποβολής του σχεδίου. Επιπλέον, κάθε μεταρρύθμιση και επένδυση στην οποία στηρίζεται μια παράταση θα πρέπει να είναι επαρκώς λεπτομερής, εμπροσθοβαρής, χρονικά προσδιορισμένη και επαληθεύσιμη, ώστε να μπορεί η Επιτροπή να την αξιολογήσει· κάθε μεταρρύθμιση θα πρέπει να υλοποιείται εντός της περιόδου που καλύπτεται από το εθνικό σχέδιο· και θα πρέπει να επιτυγχάνεται σημαντική πρόοδος στην υλοποίηση κάθε επένδυσης έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής.

Η περιγραφή των δεσμεύσεων για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα πρέπει να είναι σαφής και να περιλαμβάνει δείκτες, κατά περίπτωση, που επιτρέπουν την αξιολόγηση και την παρακολούθηση της υλοποίησής τους. Η επιλογή των δεικτών θα πρέπει να επιτρέπει την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, αποφεύγοντας παράλληλα τον υπερβολικό διοικητικό φόρτο, όπου είναι δυνατόν.

⁷ Πίνακες 8 και 9 της ανακοίνωσης καθοδήγησης της Επιτροπής, του 2024.

⁸ Ορίζεται ως ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου από τη γενική κυβέρνηση, μετά την αφαίρεση του ΑΣΠΚ που χρηματοδοτείται με επιχορηγήσεις από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Το σχέδιο θα πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον αναμενόμενο αντίκτυπο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής. Ο αντίκτυπος του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής όσον αφορά τη δυνητική μεγέθυνση και ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών θα πρέπει να ποσοτικοποιείται, όπου είναι δυνατόν, με σαφή περιγραφή των χρησιμοποιούμενων παραδοχών και των μεθοδολογιών. Τόσο ο άμεσος όσο και ο έμμεσος δημοσιονομικός αντίκτυπος του συνόλου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων θα μπορούσαν να ποσοτικοποιούνται στο σχέδιο. Η αξιολόγηση του αντικτύπου τους διενεργείται στο επίπεδο της συνολικής δέσμης μέτρων που έχουν ληφθεί.

Τα κράτη μέλη καλούνται, όπου είναι δυνατόν, να αναπτύξουν άρτιες μεθοδολογίες για την αξιολόγηση του αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να ανταλλάσσουν ορθές πρακτικές στα αρμόδια προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου, ώστε να διασφαλίζεται η συνεκτική ανάγνωση του αντικτύπου παρόμοιων μέτρων σε όλα τα κράτη μέλη, με παράλληλη διατήρηση της ανάληψης ευθύνης σε εθνικό επίπεδο.

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Για όλα τα σχέδια, η Επιτροπή εξετάζει αν τα εν λόγω σχέδια εξηγούν το πώς το οικείο κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού 2024/1263. Η αξιολόγηση της Επιτροπής θα βασίζεται στα κριτήρια που προβλέπονται στον κανονισμό και θα τηρεί τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, σεβόμενη παράλληλα την ανάληψη ευθύνης σε εθνικό επίπεδο.

Για τα σχέδια με παράταση της περιόδου προσαρμογής, η Επιτροπή αξιολογεί αν το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής πληροί, κατά γενικό κανόνα και συνολικά, τα κριτήρια που περιγράφονται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού 2024/1263. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα αξιολογεί την αξιοπιστία της αξιολόγησης του αντικτύπου από το κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των παραδοχών και των μεθοδολογιών που χρησιμοποιήθηκαν, και αν έχουν θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Οι ποσοτικές εκτιμήσεις των κρατών μελών θα αξιολογούνται είτε ως προς την αξιοπιστία τους έναντι τυποποιημένων στοιχείων της οικονομικής βιβλιογραφίας είτε, εφόσον είναι διαθέσιμες και σχετικές, ως προς τις ποσοτικές εκτιμήσεις της ίδιας της Επιτροπής. Η αξιολόγηση από την Επιτροπή της αξιοπιστίας του αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που παρέχεται από το κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του δημοσιονομικού αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που παρουσιάζονται στο σχέδιο, θα πρέπει να ακολουθεί την αρχή της διαφάνειας.

Τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 για τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις στις οποίες στηρίζεται η παράταση της πορείας προσαρμογής θα αξιολογούνται με βάση το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων και δεν χρειάζεται να πληρούνται από κάθε επιμέρους δέσμευση.

Ετήσια έκθεση προόδου: υποβολή στοιχείων σχετικά με την πορεία της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων

Οι απαιτήσεις υποβολής στοιχείων για τις ετήσιες εκθέσεις προόδου καθορίζονται στο άρθρο 21 του κανονισμού 2024/1263 (και διευκρινίζονται περαιτέρω στην ανακοίνωση της Επιτροπής).

Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να αποφασίζουν σχετικά με το ακριβές περίγραμμα και τον βαθμό λεπτομέρειας της ετήσιας έκθεσης προόδου τους, υπό την προϋπόθεση ότι η έκθεση περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τον κανονισμό σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται στην ανακοίνωση.

Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου δεν θα πρέπει να επανεξετάζουν τις κεντρικές δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια. Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου αποτελούν ουσιαστικά αναδρομικά διοικητικά και τεκμηριωμένα έγγραφα, ωστόσο τα κράτη μέλη μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν επίσης για να εξαγγείλουν νέες σχετικές πρωτοβουλίες πολιτικής, ειδικότερα στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων.

Η υποβολή στοιχείων θα πρέπει να επικεντρώνεται στα μέτρα για τα οποία έχουν αναληφθεί νέες ενέργειες πολιτικής μετά την υποβολή της τελευταίας ετήσιας έκθεσης προόδου, για να αποφεύγεται η επανάληψη των εξελίξεων που έχουν ήδη αναφερθεί στο παρελθόν. Σε περίπτωση καθυστερήσεων, προσαρμογών ή μη ολοκλήρωσης, η έκθεση θα πρέπει επίσης να εξηγεί τους κύριους λόγους και τον τρόπο με τον οποίο το κράτος μέλος προτίθεται να επιτύχει τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις.

Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις μακροοικονομικές και τις εξωτερικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του σχεδίου, χρησιμοποιώντας τις τελευταίες διαθέσιμες προβλέψεις, καθώς και τις δημοσιονομικές προβλέψεις και τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και τα έκτακτα μέτρα που έχουν συμβάλει στα δημοσιονομικά αποτελέσματα και τις προβλέψεις.

Με την ετήσια έκθεση προόδου θα πρέπει να υποβάλλονται στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση των δράσεων πολιτικής για την υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων, των κοινών προτεραιοτήτων της Ένωσης, και ιδίως των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων του μεσοπρόθεσμου σχεδίου. Για τα κράτη μέλη με παράταση της περιόδου προσαρμογής έως και επτά έτη, η ετήσια έκθεση προόδου θα πρέπει να αναφέρει συγκεκριμένα την υλοποίηση των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση, όπως απαριθμούνται στη σύσταση του Συμβουλίου.

Η υποβολή στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων θα βασίζεται σε πληροφορίες που υποβάλλονται στην πλατφόρμα CeSaR, ώστε να περιορίζονται οι αλληλεπικαλύψεις και ο διοικητικός φόρτος. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση προόδου θα περιλαμβάνει βασικά στοιχεία της ανταπόκρισης στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις και σχετικές λεπτομέρειες.

Για τα οικεία κράτη μέλη, η ετήσια έκθεση προόδου θα πρέπει επίσης να αναφέρει την πρόοδο όσον αφορά τη διόρθωση των ανισορροπιών στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, ιδίως σε περίπτωση που το κράτος μέλος υπόκειται σε διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών.

Παρακολούθηση της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων

Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου και, ειδικότερα, της πορείας των καθαρών δαπανών όπως καθορίζεται από το Συμβούλιο και των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις προόδου τους, μαζί με άλλες συναφείς πληροφορίες.

Όπου συντρέχει περίπτωση, κατόπιν αξιολόγησης από την Επιτροπή των εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, των ετήσιων εκθέσεων προόδου και της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των κρατών μελών, το Συμβούλιο, βάσει συστάσεων της Επιτροπής, απευθύνει συστάσεις στα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του σχεδίου.

Όταν έχει χορηγηθεί παράταση της περιόδου προσαρμογής σε κράτος μέλος, αλλά το κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται ικανοποιητικά με το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων του στις οποίες στηρίζεται η παράταση, το Συμβούλιο δύναται, βάσει σύστασης της Επιτροπής, να συστήσει αναθεωρημένη πορεία των καθαρών δαπανών με βραχύτερη περίοδο προσαρμογής, εφόσον δεν συντρέχουν αντικειμενικές περιστάσεις που να εμποδίζουν την υλοποίηση έως την αρχική προθεσμία.

3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στο άρθρο 22 του κανονισμού 2024/1263 καθορίζονται οι βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία του λογαριασμού ελέγχου στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο παρόν κεφάλαιο του κώδικα δεοντολογίας παρουσιάζονται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον υπολογισμό των υπολοίπων των λογαριασμών ελέγχου και τις επιπτώσεις τους στη δημοσιονομική εποπτεία.

Το ετήσιο και το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου υπολογίζονται από την Επιτροπή με βάση τα απολογιστικά στοιχεία και δημοσιοποιούνται⁹. Η Επιτροπή υπολογίζει το ετήσιο υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου συγκρίνοντας τους παρατηρούμενους και τους συνιστώμενους ετήσιους ρυθμούς αύξησης του συνόλου των καθαρών δαπανών και εκφράζοντας την προκύπτουσα ετήσια διαφορά (σε εθνικό νόμισμα) ως ποσοστό του ΑΕΠ¹⁰. Ο λογαριασμός ελέγχου καταγράφει χρέωση (πίστωση) όταν η παρατηρούμενη αύξηση των καθαρών δαπανών σε ένα δεδομένο έτος είναι υψηλότερη (χαμηλότερη) από τη συνιστώμενη αύξηση των καθαρών δαπανών. Το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου σε ένα συγκεκριμένο έτος υπολογίζεται ως το άθροισμα των ετήσιων υπολοίπων (σε εθνικό νόμισμα), εκπεφρασμένο ως ποσοστό του ΑΕΠ του εν λόγω έτους¹¹.

Όπως εξηγείται στο κεφάλαιο για τον δείκτη καθαρών δαπανών, το έτος βάσης της συνιστώμενης πορείας των καθαρών δαπανών είναι το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία κατά τον χρόνο προσυπογραφής από το Συμβούλιο της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου περιλαμβάνει την απόκλιση για κάθε έτος από το έτος βάσης της σύστασης. Εάν σημειωθεί υπέρβαση του σωρευτικού ορίου και η εν λόγω υπέρβαση οφείλεται στο ότι η πορεία των καθαρών δαπανών στηρίχθηκε στο έτος βάσης, αυτό θα εξεταστεί στο πλαίσιο της ανάλυσης των σχετικών παραγόντων στην έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

---

⁹ Τα υπόλοιπα των λογαριασμών ελέγχου, όπως υπολογίστηκαν το έτος t , μπορούν να εμφανίζουν μόνο τα έτη έως $t-1$, δεδομένου ότι ο λογαριασμός ελέγχου μπορεί να υπολογίζεται μόνο με βάση τα απολογιστικά στοιχεία. Συνεπώς, η πλήρης επισκόπηση όλων των ετών, όπως φαίνεται στον πίνακα 1, δεν θα είναι διαθέσιμη πριν από την άνοιξη του έτους $t+5$.

¹⁰ Το ετήσιο υπόλοιπο εκφράζεται ως ποσοστό του πραγματικού ΑΕΠ για το εν λόγω έτος.

¹¹ Η εθνική ρήτρα διαφυγής του άρθρου 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η οποία ενεργοποιήθηκε για αυξήσεις των αμυντικών δαπανών κατά τα έτη 2025-2028, τέθηκε σε εφαρμογή με τη δημιουργία λογαριασμού αυξημένου ελέγχου, ο οποίος περιέχει μόνον σωρευτικό υπόλοιπο για την καταγραφή ανοδικών αποκλίσεων από τη συνιστώμενη πορεία των δαπανών που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις της ρήτρας.

Οι υπερβάσεις των ετήσιων και/ή σωρευτικών ορίων του λογαριασμού ελέγχου (που αντιστοιχούν σε 0,3 % και 0,6 % του ΑΕΠ αντίστοιχα) με βάση τα απολογιστικά στοιχεία θα οδηγούν στη σύνταξη έκθεσης δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, όταν ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ και όταν η δημοσιονομική θέση δεν είναι σχεδόν ισοσκελισμένη ή πλεονασματική. Η δημοσιονομική θέση θα πρέπει να θεωρείται σχεδόν ισοσκελισμένη, εάν το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης δεν υπερβαίνει το 0,5 % του ΑΕΠ. Σε περίπτωση σύνταξης της εν λόγω έκθεσης λόγω υπέρβασης του ετήσιου ορίου, το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου θα θεωρείται συμμετρικά ως σχετικός παράγοντας μεταξύ άλλων σχετικών παραγόντων. Εάν από τα απολογιστικά στοιχεία προκύπτει υπέρβαση των ετήσιων και/ή των σωρευτικών ορίων του λογαριασμού ελέγχου, αλλά ο δείκτης δημόσιου χρέους παραμένει κάτω από το 60 % του ΑΕΠ, η απόκλιση καταγράφεται στον λογαριασμό ελέγχου, αλλά λειτουργεί ως μέσο ενημέρωσης (και δεν συνεπάγεται τη σύνταξη έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ).

Οι αναθεωρήσεις των απολογιστικών στοιχείων κατά τα επόμενα έτη δεν θα μεταβάλλουν εκ των υστέρων τις αποφάσεις εποπτείας που ελήφθησαν κατά τα προηγούμενα έτη. Ταυτόχρονα, οι αναθεωρήσεις μπορούν να έχουν αντίκτυπο στο σωρευτικό ισοζύγιο. Όταν οι αναθεωρήσεις συμβάλλουν σε υπέρβαση του ορίου του σωρευτικού λογαριασμού ελέγχου κατά τα επόμενα έτη, ο αντίκτυπος και η φύση της αναθεώρησης θα εξετάζονται από την Επιτροπή στην έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

Κατόπιν σύστασης του Συμβουλίου για τον καθορισμό νέας πορείας των καθαρών δαπανών, το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου μηδενίζεται. Ο λογαριασμός ελέγχου του αρχικού σχεδίου θα εξακολουθεί να αξιολογείται όταν εμφανίζονται απολογιστικά στοιχεία για το τελευταίο σχετικό έτος του εν λόγω σχεδίου. Με άλλα λόγια, το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου στο τέλος κάθε σχεδίου δεν θα μεταφέρεται στον λογαριασμό ελέγχου της επόμενης σύστασης. Τα υπόλοιπα του λογαριασμού ελέγχου που σχετίζονται με το τελευταίο έτος του παλαιού μεσοπρόθεσμου σχεδίου (δηλαδή το μεταβατικό έτος μεταξύ του εν λόγω σχεδίου και του νέου σχεδίου) υπολογίζονται όταν καθίστανται διαθέσιμα τα απολογιστικά στοιχεία για το εν λόγω έτος. Στόχος είναι να αποφεύγονται τα κενά εποπτείας, καθώς το παλαιό σχέδιο αξιολογείται μέχρι την ολοκλήρωσή του.

Στάδια που οδηγούν στον υπολογισμό του ετήσιου και του σωρευτικού υπολοίπου

Στον πίνακα 1 παρατίθεται ενδεικτικό παράδειγμα του υπολογισμού του ετήσιου και του σωρευτικού υπολοίπου του λογαριασμού ελέγχου για το πρώτο έτος κατάρτισης των μεσοπρόθεσμων σχεδίων. Το παράδειγμα αυτό εξετάζει υποθετικά ένα κράτος μέλος με συνιστώμενο ετήσιο ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών ύψους 2 % και ετήσιες αποκλίσεις έως το T+4 τόσο προς τα άνω όσο και προς τα κάτω. Για τον υπολογισμό του ετήσιου υπολοίπου ακολουθούνται ορισμένα στάδια:

Ένα πρώτο στάδιο είναι να υπολογιστεί το ετήσιο επίπεδο του συνόλου των καθαρών δαπανών πριν να ληφθούν υπόψη τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων (DRM). Ο υπολογισμός αυτός ακολουθεί τον ορισμό του συγκεντρωτικού μεγέθους που παρατίθεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού 2024/1263, με τον οποίο αφαιρούνται οι γραμμές 2 έως 6 (δαπάνες για τόκους, δαπάνες για την κυκλική ανεργία, δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εθνική συγχρηματοδότηση προγραμμάτων της ΕΕ, έκτακτα μέτρα) κ.λπ. από τις συνολικές δαπάνες (γραμμή 1). Αυτό δίνει το επίπεδο των καθαρών δαπανών σε εθνικό νόμισμα προ DRM (γραμμή 7).

Το δεύτερο στάδιο συνίσταται στον υπολογισμό της ετήσιας μεταβολής των καθαρών δαπανών που δεν αντισταθμίζεται από DRM (γραμμή 10). Η ετήσια μεταβολή των καθαρών δαπανών μετά DRM (σε εθνικό νόμισμα, γραμμή 10) υπολογίζεται ως η μεταβολή των καθαρών δαπανών προ DRM (γραμμή 8) μείον τον ετήσιο προσθετικό αντίκτυπο των DRM (γραμμή 9)¹².

Οι εν λόγω ετήσιες μεταβολές του επιπέδου που υπολογίζονται στη γραμμή 10 μετατρέπονται στη συνέχεια σε παρατηρούμενους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών (γραμμή 11) και συγκρίνονται με τους συνιστώμενους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών (γραμμή 12), σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου.

Η διαφορά μεταξύ αυτών των δύο ρυθμών αύξησης (γραμμή 11 μείον γραμμή 12) πολλαπλασιάζεται επί του επιπέδου του συνόλου των καθαρών δαπανών του προηγούμενου έτους πριν να ληφθεί υπόψη ο ετήσιος προσθετικός αντίκτυπος των DRM (γραμμή 7), και εκφράζει έτσι την ετήσια διαφορά σε εθνικό νόμισμα (γραμμή 13).

---

¹² Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία για τα DRM όσον αφορά τον ετήσιο προσθετικό αντίκτυπο τους, σε αντίθεση με τα στοιχεία που συμψηφίζονται στο πρώτο στάδιο, τα οποία βρίσκονται σε (ετήσια) επίπεδα. Συνεπώς, δεδομένου ότι τα DRM αναφέρονται ως μεταβολές των εσόδων, θα πρέπει να αφαιρούνται από τις μεταβολές των (καθαρών) δαπανών. Στο παράδειγμα που παρουσιάζεται στον πίνακα 1, τα DRM είναι έσοδα που αυξάνονται κατά τα T+1 και T+2 (γραμμή 9), δημιουργώντας έτσι μεγαλύτερο περιθώριο για το κράτος μέλος να αυξήσει τις δαπάνες κατά τα εν λόγω έτη.

Τέλος, το ετήσιο υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου εκφράζεται ως ποσοστό του ΑΕΠ (γραμμή 16). Για τον σκοπό αυτόν, το ετήσιο υπόλοιπο ισούται με το πηλίκο της ετήσιας διαφοράς (γραμμή 13) διά του επιπέδου του ονομαστικού ΑΕΠ (γραμμή 15).

Το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου σε εθνικό νόμισμα (γραμμή 14) ισούται με το σωρευτικό υπόλοιπο του προηγούμενου έτους (γραμμή 14t-1) συν το ετήσιο υπόλοιπο του τρέχοντος έτους (γραμμή 13). Το σωρευτικό υπόλοιπο του λογαριασμού ελέγχου, εκπεφρασμένο ως ποσοστό του ΑΕΠ (γραμμή 17), ισούται στη συνέχεια με το σωρευτικό υπόλοιπο (γραμμή 14) διαιρούμενο διά του επιπέδου του ονομαστικού ΑΕΠ του τρέχοντος έτους (γραμμή 15).

Πίνακας 1: Ενδεικτικό παράδειγμα των υπολογισμών λογαριασμού ελέγχου για όλα τα έτη των πρώτων σχεδίων

Υπολογισμοί		T-1 2023	T 2024	T+1 2025	T+2 2026	T+3 2027	T+4 2028	
Παρατηρούμενες καθαρές δαπάνες								
1.	Συνολικές δαπάνες	δισ. σε εθνικό νόμισμα	40,0	40,6	41,5	42,5	43,6	44,5
2.	Δαπάνες για τόκους	δισ. σε εθνικό νόμισμα	3,0	3,1	3,2	3,4	3,4	3,3
3.	Δαπάνες για την κυκλική ανεργία	δισ. σε εθνικό νόμισμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Δαπάνες χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ	δισ. σε εθνικό νόμισμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Εθνική συγχρηματοδότηση προγραμμάτων της ΕΕ	δισ. σε εθνικό νόμισμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	Έκτακτες δαπάνες (επίπεδα, εξαιρουμένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ)	δισ. σε εθνικό νόμισμα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Καθαρές δαπάνες προ DRM (1-2-3-4-5-6)	δισ. σε εθνικό νόμισμα	37,0	37,5	38,3	39,1	40,2	41,2
8.	Μεταβολή των καθαρών δαπανών προ DRM (Δ7)	δισ. σε εθνικό νόμισμα		0,5	0,8	0,8	1,1	1,0
9.	DRM (ετήσιος προσθετικός αντίκτυπος, εξαιρουμένων των έκτακτων μέτρων)	δισ. σε εθνικό νόμισμα		0,0	0,1	0,2	0,0	0,0
10.	Ετήσια μεταβολή των καθαρών δαπανών μετά DRM(8-9)	δισ. σε εθνικό νόμισμα		0,5	0,7	0,6	1,1	1,0
Ετήσιες και σωρευτικές διαφορές								
11.	Παρατηρούμενη αύξηση των καθαρών δαπανών [10 (t) / 7 (t-1)]	(μεταβολή %)		1,4	1,8	1,7	2,7	2,4
12.	Συνιστώμενη αύξηση των καθαρών δαπανών*	(μεταβολή %)		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
13.	Ετήσια διαφορά [(11-12) x 7 (t-1)]	δισ. σε εθνικό νόμισμα		-0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,2
14.	Σωρευτική διαφορά (σωρευτική από 13)	δισ. σε εθνικό νόμισμα		-0,2	-0,3	-0,4	-0,1	0,0
15.	Ονομαστικό ΑΕΠ	δισ. σε εθνικό νόμισμα	100	103	106	109	113	116

* Ο ρυθμός αύξησης για το έτος T δεν αποτελεί σύσταση, αλλά χρησιμεύει για τη διαμόρφωση της βάσης, καθώς το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν απολογιστικά στοιχεία κατά τον καθορισμό της πορείας των καθαρών δαπανών είναι το έτος T-1.

Λογαριασμός ελέγχου		T-1 2023	T 2024	T+1 2025	T+2 2026	T+3 2027	T+4 2028
16.	Ετήσιο υπόλοιπο (13/15)	% του ΑΕΠ		-0,05	-0,12	0,25	0,14
17.	Σωρευτικό υπόλοιπο (14/15)**	% του ΑΕΠ		-0,28	-0,39	-0,13	0,02

** Το σωρευτικό υπόλοιπο (17) είναι το άθροισμα των ετήσιων υπολοίπων σε εθνικό νόμισμα (σωρευτική διαφορά, 14) διαιρούμενο διά του ονομαστικού ΑΕΠ του προηγούμενου έτους (15). Το σωρευτικό υπόλοιπο περιλαμβάνει τυχόν απόκλιση για το 2024.

4. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Στην παρούσα ενότητα καθορίζονται οι γενικές αρχές σχετικά με την αναθεώρηση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων.

Περιπτώσεις αναθεώρησης

Ο κανονισμός 2024/1263 προβλέπει τέσσερις πιθανές περιπτώσεις αναθεώρησης του σχεδίου:

1. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι το σχέδιο που υπέβαλε το κράτος μέλος δεν μπορεί να αξιολογηθεί θετικά με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στον κανονισμό 2024/1263 (άρθρο 18). Στην περίπτωση αυτή, βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο συνιστά στο οικείο κράτος μέλος να υποβάλει αναθεωρημένο εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο.
2. Το κράτος μέλος υπάγεται στη διαδικασία υπερβολικών ανισορροπιών (ΔΥΑ) (άρθρο 31 παράγραφος 2) σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 1176/2011. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος υποβάλλει αναθεωρημένο εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού.
3. Υπάρχουν αντικειμενικές περιστάσεις που εμποδίζουν την εφαρμογή του αρχικού σχεδίου (άρθρο 15 παράγραφος 1). Κατά την υποβολή του αναθεωρημένου σχεδίου, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να ενημερώσει το Συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με την ύπαρξη αντικειμενικών περιστάσεων. Οι εν λόγω αντικειμενικές περιστάσεις θα πρέπει να αξιολογούνται από την Επιτροπή και να αιτιολογούνται στη σύσταση σχετικά με το αναθεωρημένο σχέδιο.
4. Μια νεοδιορισθείσα κυβέρνηση μπορεί να υποβάλει αναθεωρημένο σχέδιο (άρθρο 15 παράγραφος 2). Ως νεοδιορισθείσα κυβέρνηση νοείται η νέα κυβέρνηση που σχηματίζεται μετά από εκλογές ή εθνικές συνταγματικές διαδικασίες.

Πολλαπλές και επαναλαμβανόμενες αναθεωρήσεις των σχεδίων θα πρέπει να αποφεύγονται, καθώς μπορούν να υπονομεύσουν την μεσοπρόθεσμη προσέγγιση σχεδιασμού που κατοχυρώνεται στον κανονισμό. Ορισμένες περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις ρυθμίσεις για τις αναθεωρήσεις έχουν ως εξής:

Διαδικασίες για αναθεωρημένα σχέδια

Σε περίπτωση αναθεώρησης του σχεδίου όπως περιγράφεται στην προαναφερθείσα πρώτη περίπτωση, η διαδικασία ακολουθεί τα άρθρα 18 και 19 του κανονισμού 2024/1263. Στις άλλες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να περάσουν από όλα τα στάδια του κανονισμού για να καταλήξουν στην έγκριση του σχεδίου από το Συμβούλιο, εκτός και αν πρόκειται για ήσσονος σημασίας αναθεωρήσεις (βλ. κατωτέρω).

Πριν να διαβιβαστεί η εκ των προτέρων καθοδήγηση για αναθεωρημένο σχέδιο, το κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει ανταλλαγή απόψεων επί τεχνικών θεμάτων με την Επιτροπή. Στη συνέχεια και αφού έχει διαβιβαστεί η εκ των προτέρων καθοδήγηση, ο τεχνικός διάλογος θα πραγματοποιείται μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 12, πριν από την υποβολή του αναθεωρημένου σχεδίου.

Το αναθεωρημένο σχέδιο πρέπει να πληροί το ίδιο σύνολο απαιτήσεων που προβλέπονται στον κανονισμό 2024/1263, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, εάν το κράτος μέλος το ζητήσει στο πλαίσιο του αναθεωρημένου σχεδίου του (το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση μπορεί να διαφέρει από το αρχικό σύνολο). Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν παράταση της περιόδου προσαρμογής στο αναθεωρημένο σχέδιο, ανεξάρτητα από το αν το αρχικό σχέδιο περιλάμβανε τέτοια παράταση. Το αναθεωρημένο σχέδιο θα αξιολογηθεί από την Επιτροπή και θα εγκριθεί από το Συμβούλιο με βάση τα ίδια κριτήρια και τα ίδια στάδια της διαδικασίας που ακολουθήθηκαν στην περίπτωση του αρχικού σχεδίου.

Εάν το κράτος μέλος έχει ζητήσει αναθεώρηση του αρχικού σχεδίου λόγω αντικειμενικών περιστάσεων που εμποδίζουν την εφαρμογή του αρχικού σχεδίου ή σε περίπτωση διαδικασίας υπερβολικών ανισορροπιών, η αξιολόγηση οποιασδήποτε πιθανής συνέχισης της εφαρμογής μιας υφιστάμενης παράτασης της περιόδου προσαρμογής θα λαμβάνει υπόψη την πρόοδο στην υλοποίηση του συνόλου των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση βάσει του αρχικού σχεδίου. Η αξιολόγηση αυτή θα εξετάσει τον αντίκτυπο που έχουν οι αντικειμενικές περιστάσεις που δικαιολογούν την αναθεώρηση του σχεδίου στην υλοποίηση ορισμένων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων.

Σε περίπτωση ήσσονος σημασίας αναθεωρήσεων των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων που δεν απαιτούν νέα εκ των προτέρων καθοδήγηση, πλήρως αναθεωρημένη αξιολόγηση της Επιτροπής και πλήρως αναθεωρημένη σύσταση του Συμβουλίου, τα στάδια της διαδικασίας μπορούν να απλουστευτούν.

Η έγκριση από το Συμβούλιο μιας νέας πορείας των καθαρών δαπανών θα οδηγούσε σε επαναπροσδιορισμό του λογαριασμού ελέγχου του προληπτικού σκέλους, ενώ ο λογαριασμός ελέγχου του αρχικού σχεδίου θα εξακολουθούσε να ισχύει για τις *εκ των υστέρων* αξιολογήσεις των ετών που δεν καλύπτονται από τον ετήσιο ρυθμό αύξησης των καθαρών δαπανών της νέας σύστασης.

Αλληλεπίδραση μεταξύ διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και αναθεώρησης του σχεδίου

Όσον αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ σχεδίου και διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ), μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ ορισμένων περιπτώσεων και γενικών αρχών που πρέπει να τηρούνται:

- Εάν κινηθεί ΔΥΕ για κράτος μέλος κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του σχεδίου, η διορθωτική πορεία που αναφέρεται στη δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 σύσταση αντικαθιστά την πορεία που είχε καθορίσει το Συμβούλιο κατά την έγκριση του σχεδίου. Για σχέδια με περίοδο προσαρμογής που έχει παραταθεί, οι μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές δεσμεύσεις στις οποίες στηρίζεται η παράταση εξακολουθούν να ισχύουν στο πλαίσιο της ΔΥΕ.
- Εάν ένα κράτος μέλος που υπόκειται ήδη σε ΔΥΕ υποβάλει αναθεωρημένο σχέδιο για τα έτη που καλύπτονται από τη ΔΥΕ, η πορεία των καθαρών δαπανών που καθορίζεται στο αναθεωρημένο σχέδιο θα πρέπει να συνάδει με τη διορθωτική πορεία που αναφέρεται στη δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 σύσταση, σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο δ) του κανονισμού 2024/1263.
- Εάν η ΔΥΕ προέβλεπε διαφορετική πορεία από το αρχικό σχέδιο και η ΔΥΕ καταργηθεί κατά τη διάρκεια του σχεδίου, η επιστροφή στην πορεία του αρχικού σχεδίου μετά τη ΔΥΕ θα είναι ενδεχομένως ανέφικτη. Κάτι τέτοιο θα καθιστούσε δυνατή την αναθεώρηση του σχεδίου σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 του κανονισμού 2024/1263. Σε άλλες περιπτώσεις, το κράτος μέλος θα συνεχίσει να συμμορφώνεται με την πορεία των καθαρών δαπανών για τα υπόλοιπα έτη του σχεδίου, για παράδειγμα όταν το ίδιο το σχέδιο προέβλεπε διόρθωση του ελλείμματος κάτω της τιμής αναφοράς κατά τη διάρκεια του σχεδίου και η πορεία των καθαρών δαπανών στο σχέδιο συμπίπτει με τη διορθωτική πορεία έως τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος. Το σχέδιο θα μπορούσε επίσης να αναθεωρηθεί σε περιπτώσεις πρόωρης κατάργησης της ΔΥΕ υπό τις ίδιες προϋποθέσεις.

5. ΤΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ — Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Οι διατάξεις που διέπουν την αποφυγή του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος και την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ) καθορίζονται στο άρθρο 126 της ΣΛΕΕ και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97, όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς αριθ. 1056/2005, αριθ. 1177/2011 και αριθ. 2024/1264 του Συμβουλίου.

Στη συνέχεια παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τις πρόσθετες προδιαγραφές για την πρακτική λειτουργία της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος εντός του αναθεωρημένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης:

Έναρξη της ΔΥΕ

Ο κανονισμός 1467/97 διακρίνει μεταξύ ΔΥΕ που κινήθηκαν με βάση το κριτήριο του ελλείμματος και ΔΥΕ που κινήθηκαν με βάση το κριτήριο του χρέους. Κατά πόσον βασίζεται μια ΔΥΕ στο έλλειμμα ή στο χρέος θα καθορίζεται συνεπώς από το έναυσμα που οδηγεί στην κίνηση της διαδικασίας και θα παραμένει αμετάβλητο μετά την έναρξη της ΔΥΕ. Μια ΔΥΕ μπορεί επίσης να κινηθεί βάσει και των δύο κριτηρίων.

Η βασιζόμενη στο κριτήριο του ελλείμματος ΔΥΕ, όπως ορίζεται στον κανονισμό 1467/97, παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη, μετά τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης το 2024.

Εάν ένα κράτος μέλος δεν εκπληρώνει τους όρους ενός ή αμφοτέρων των κριτηρίων, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού 1467/97, η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως και ρητώς υπόψη οποιουσδήποτε άλλους παράγοντες οι οποίοι, κατά τη γνώμη του συγκεκριμένου κράτους μέλους, συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη ποιοτική αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια του ελλείμματος και του χρέους και τους οποίους το κράτος μέλος έχει προτείνει στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Μολονότι δεν αναφέρονται στον κανονισμό 1467/97, οι παράγοντες αυτοί θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνουν, ευθυγραμμιζόμενοι με την επίτευξη των κοινών προτεραιοτήτων της Ένωσης, οποιαδήποτε σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών. Μεσοπρόθεσμα όμως χάριν διατήρησης της δημοσιονομική βιωσιμότητα, η αύξηση των αμυντικών δαπανών θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί με εκ νέου ιεράρχηση προτεραιοτήτων στο πλαίσιο των εθνικών προϋπολογισμών.

Η σύσταση για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος

Γενικοί κανόνες

Όταν κινείται ΔΥΕ, η δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ σύσταση του Συμβουλίου αποσαφηνίζει για το κράτος μέλος μια διορθωτική πορεία των καθαρών δαπανών με την οποία διασφαλίζεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης παραμένει ή μειώνεται και διατηρείται κάτω της τιμής αναφοράς εντός της προθεσμίας που καθορίζεται στη σύσταση. Η διορθωτική πορεία θα πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι το χρέος διατηρείται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα κάτω του 60 % του ΑΕΠ μεσοπρόθεσμα. Οι σχετικοί παράγοντες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό τόσο της διορθωτικής πορείας όσο και της προθεσμίας.

Η διορθωτική πορεία που καθορίζεται στις συστάσεις ΔΥΕ αφορά μόνο την αύξηση των καθαρών δαπανών και η σύσταση δεν θέτει ενδιάμεσους στόχους για τα ονομαστικά ελλείμματα. Η διορθωτική πορεία αντικαθιστά την πορεία που συνέστησε το Συμβούλιο στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους για όσο διάστημα είναι ανοικτή μια ΔΥΕ.

Όταν κινείται ΔΥΕ, η διορθωτική πορεία θα βασίζεται, όπου απαιτείται, σε επικαιροποιημένες προβλέψεις που καταρτίζονται από την Επιτροπή με τη χρήση της μεθοδολογίας ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους. Το οικείο κράτος μέλος μπορεί να επισημάνει στην Επιτροπή ειδικά ανά χώρα ζητήματα που θεωρεί σημαντικά για τον καθορισμό της διορθωτικής πορείας.

ΔΥΕ βάσει ελλείμματος

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού 1467/97, η διορθωτική πορεία σε ΔΥΕ βάσει ελλείμματος συνάδει με ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό (με μεταβατικό καθεστώς βασιζόμενο στο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο για την περίοδο 2025-27). Για να διασφαλιστούν η συμμόρφωση με τις τιμές αναφοράς της Συνθήκης και ένα συνεκτικό πλαίσιο βάσει κινδύνου, ο ρυθμός προσαρμογής στη διορθωτική πορεία είναι επίσης εκ των προτέρων συμβατός με δημόσιο χρέος που εισέρχεται ή παραμένει σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή σε συνετά επίπεδα κάτω του 60 % του ΑΕΠ μεσοπρόθεσμα. Σε ΔΥΕ βάσει ελλείμματος, η προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος είναι το έτος, σύμφωνα με τις προβλέψεις της διορθωτικής πορείας, μετά την παρέλευση του οποίου το έλλειμμα θα πρέπει να μειωθεί και στη συνέχεια να διατηρηθεί κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

ΔΥΕ βάσει χρέους

Το άρθρο 3 παράγραφος 4 τελευταίο εδάφιο του κανονισμού 1467/97 προβλέπει ότι, για τη ΔΥΕ βάσει χρέους, η διορθωτική πορεία των καθαρών δαπανών είναι τουλάχιστον εξίσου απαιτητική με την πορεία των καθαρών δαπανών στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους από την οποία παρέκκλινε το κράτος μέλος και διορθώνει κατά κανόνα τις σωρευτικές αποκλίσεις του λογαριασμού ελέγχου εντός της προθεσμίας που ορίζει το Συμβούλιο.

Η ΔΥΕ βάσει χρέους συνιστά νέα πορεία των δαπανών ως διορθωτική πορεία, η οποία μειώνει το χρέος και το διατηρεί σε αξιόπιστα καθοδική πορεία μεσοπρόθεσμα σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις του άρθρου 16 παράγραφος 2 του κανονισμού 2024/1263 και μειώνει και διατηρεί το έλλειμμα με διαρκή τρόπο κάτω της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

Ο χρονικός ορίζοντας για τη διόρθωση των σωρευτικών αποκλίσεων στις ΔΥΕ βάσει χρέους είναι η αρχική περίοδος προσαρμογής που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους ως βασικό σενάριο. Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να συστήσει στο Συμβούλιο και το Συμβούλιο μπορεί συνεπώς να εκδώσει σύσταση η οποία περιλαμβάνει προθεσμία που υπερβαίνει την αρχική περίοδο προσαρμογής για περιπτώσεις στις οποίες δεν θα ήταν εφικτή η διόρθωση των σωρευμένων αποκλίσεων εντός της αρχικής περιόδου. Στην περίπτωση αυτή, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να επισημάνει στην Επιτροπή οποιοδήποτε στοιχείο ή ειδικά ανά χώρα ζητήματα που θεωρεί σημαντικά για τον καθορισμό της διάρκειας της διορθωτικής πορείας. Η διορθωτική πορεία βασίζεται, όπου απαιτείται, σε επικαιροποιημένες προβλέψεις της Επιτροπής με χρήση της μεθοδολογίας ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους.

Προκειμένου η διόρθωση να είναι η δέουσα και η προσπάθεια «τουλάχιστον εξίσου απαιτητική» με την αρχική πορεία από την οποία παρέκκλινε το κράτος μέλος, η προσαρμογή της διορθωτικής πορείας μπορεί να είναι εμπροσθοβαρής.

Παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τη διορθωτική πορεία

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 του κανονισμού 1467/97, το κράτος μέλος υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβε ανταποκρινόμενο στη δύναμη του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ σύσταση του Συμβουλίου εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην ίδια σύσταση. Η πρώτη έκθεση μετά τη σύσταση ΔΥΕ επικεντρώνεται κυρίως στο πρώτο έτος (ή στα πρώτα έτη) που καλύπτει η ΔΥΕ (συνήθως το τρέχον έτος και ενδεχομένως και το επόμενο έτος, όταν η υποβολή εκθέσεων πραγματοποιείται το φθινόπωρο). Μια έκθεση που αναμένεται την άνοιξη μπορεί να ενσωματωθεί στην ετήσια έκθεση προόδου που πρέπει να υποβληθεί έως το τέλος Απριλίου σύμφωνα με το προληπτικό σκέλος, ενώ μια έκθεση που αναμένεται το φθινόπωρο μπορεί να αποτελεί μέρος του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης από την Επιτροπή, με βάση πρόβλεψη εντός του έτους, θεωρείται προκαταρκτική και θα πρέπει να πραγματοποιείται επαναξιολόγηση με βάση τα απολογιστικά στοιχεία. Το ενδεχόμενο επίσπευσης της διαδικασίας λόγω έλλειψης απολογιστικών στοιχείων εξετάζεται μόνο σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τη σύσταση ΔΥΕ. Σε περίπτωση αναθεώρησης των απολογιστικών στοιχείων, ο αντίκτυπος και η φύση των αναθεωρήσεων θα λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων.

Σε σχέση με τους δημοσιονομικούς δείκτες, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης βασίζεται αποκλειστικά στη συμμόρφωση με τη διορθωτική πορεία που καθορίζεται στη σύσταση ΔΥΕ. Ένα κράτος μέλος που ακολουθεί τη διορθωτική πορεία θεωρείται ότι έχει λάβει αποτελεσματικά μέτρα, ανεξάρτητα από τις εξελίξεις στο ονομαστικό έλλειμμα, στο διαρθρωτικό ισοζύγιο ή στο δημόσιο χρέος. Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί επαρκούν για να εξασφαλιστεί επαρκής πρόοδος όσον αφορά τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος εντός της προθεσμίας, ενημερώνει το Συμβούλιο για την αξιολόγησή της και η ΔΥΕ αναστέλλεται (άρθρο 9 του κανονισμού 1467/97).

Για την παρακολούθηση των αποκλίσεων από τη διορθωτική πορεία, θα ορίζεται διορθωτικός λογαριασμός ελέγχου, που ξεκινά από το μηδέν, ως εργαλείο για την παρακολούθηση τόσο των ετήσιων όσο και των σωρευτικών αποκλίσεων, καθ' όλη τη διάρκεια της ΔΥΕ. Όταν ένα σχέδιο αναθεωρείται ή όταν υποβάλλεται νέο σχέδιο κατά τη διάρκεια της ΔΥΕ, η πορεία στο αναθεωρημένο ή στο νέο σχέδιο θα πρέπει να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τη συνιστώμενη διαδρομή της ΔΥΕ. Ο λογαριασμός ελέγχου που σχετίζεται με την επιτήρηση εξακολουθεί να είναι ο διορθωτικός.

Όταν η αύξηση των καθαρών δαπανών αποκλίνει από τη διορθωτική πορεία, η Επιτροπή διενεργεί συνολική αξιολόγηση. Η συνολική αξιολόγηση από την Επιτροπή δεν ακολουθεί μηχανική προσέγγιση. Η συνολική αξιολόγηση θα εξετάζει το μέγεθος της απόκλισης, τις σχετικές ελαφρυντικές ή επιβαρυντικές περιστάσεις όπως είναι τυχόν σημαντικές εξελίξεις στον πληθωρισμό και οποιεσδήποτε εξαιρετικές περιστάσεις, κατά περίπτωση.

Οποιαδήποτε απόκλιση υπερβαίνει ένα από τα όρια του λογαριασμού διορθωτικού ελέγχου, τα οποία είναι τα ίδια με εκείνα που χρησιμοποιούνται για τον λογαριασμό ελέγχου του προληπτικού σκέλους, θεωρείται ισχυρό τεκμήριο μη ανάληψης αποτελεσματικής δράσης. Ωστόσο, δεν οδηγεί αυτομάτως σε επίσπευση της ΔΥΕ, δεδομένου ότι ενδέχεται να υπάρχουν σχετικές ελαφρυντικές περιστάσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Κατ' αναλογία, η συνολική αξιολόγηση λαμβάνει επίσης υπόψη επιβαρυντικές περιστάσεις που μπορεί να γίνουν αιτία για επίσπευση της ΔΥΕ, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου η απόκλιση παραμένει κάτω από τα σχετικά όρια του λογαριασμού ελέγχου. Για να αποφευχθεί η διπλή μέτρηση, θα εξεταστούν κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης μόνο οι σχετικές περιστάσεις που δεν ελήφθησαν υπόψη στον καθορισμό της διορθωτικής πορείας ή εκείνες των οποίων η ένταση έχει μεταβληθεί (π.χ. σε σύγκριση με εκείνες στις οποίες βασίζεται η σύσταση ΔΥΕ), συμπεριλαμβανομένων των περιστάσεων που αναφέρθηκαν από το κράτος μέλος για τη δύναμη του άρθρου 126 παράγραφος 3 έκθεση.

Ο κανονισμός 1467/97 προβλέπει ότι εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες καλύπτονται από την εθνική ρήτρα διαφυγής υπό ορισμένες προϋποθέσεις, καθιστούν δυνατή την αναθεώρηση της σύστασης ΔΥΕ¹³. Όταν είναι ενεργή η εθνική ή γενική ρήτρα διαφυγής, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης εξετάζει τον αντίκτυπο των εξαιρετικών περιστάσεων (σε σύγκριση με το βασικό σενάριο στο οποίο βασίζεται η σύσταση ΔΥΕ) στην αύξηση των καθαρών δαπανών.

Στη ΔΥΕ βάσει ελλείμματος, όταν το ονομαστικό έλλειμμα εξακολουθεί να υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ στη λήξη της προθεσμίας για τη διόρθωση, παρά τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων από το κράτος μέλος, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβούλιο αναθεωρημένη σύσταση δύναμη του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ. Με την αναθεωρημένη σύσταση παρατείνεται η προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος κατά ένα έτος κατά κανόνα. Η αναθεωρημένη σύσταση βασίζεται επίσης, όπου απαιτείται, σε επικαιροποιημένες προβλέψεις της Επιτροπής για το χρέος, κάνοντας χρήση της μεθοδολογίας της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους, και λαμβάνει υπόψη την ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,5 % του ΑΕΠ ως σημείο αναφοράς για όσο διάστημα το έλλειμμα παραμένει πάνω από το 3 % του ΑΕΠ.

---

¹³ Ο κανονισμός 1467/97 προβλέπει επίσης τη δυνατότητα αναθεώρησης της σύστασης ΔΥΕ εάν ισχύουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 25 του κανονισμού 2024/1263 σχετικά με τη γενική ρήτρα διαφυγής.

Κατάργηση της ΔΥΕ

ΔΥΕ βάσει ελλείμματος

Η ΔΥΕ βάσει ελλείμματος καταργείται όταν το κράτος μέλος μειώσει με διαρκή τρόπο το ονομαστικό έλλειμμά του κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ (άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού 1467/97). Εν προκειμένω, η διατύπωση «με διαρκή τρόπο» υποδηλώνει ότι, σύμφωνα με την Επιτροπή, το ονομαστικό έλλειμμα προβλέπεται να παραμείνει κάτω από την τιμή αναφοράς κατά το τρέχον και κατά το επόμενο έτος. Ως εκ τούτου, η κατάργηση πριν τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται στη σύσταση ΔΥΕ («πρώρη κατάργηση») θα μπορούσε να δικαιολογηθεί αμέσως μόλις το έλλειμμα μειωθεί με διαρκή τρόπο κάτω από το 3 % του ΑΕΠ, ανεξαρτήτως οποιωνδήποτε αποκλίσεων από τη διορθωτική πορεία.

ΔΥΕ βάσει χρέους

Η ΔΥΕ βάσει χρέους καταργείται όταν το κράτος μέλος έχει τηρήσει τη διορθωτική του πορεία, υπό την προϋπόθεση ότι το ονομαστικό έλλειμμα βρίσκεται με διαρκή τρόπο κάτω από το όριο του 3 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, η ΔΥΕ βάσει χρέους μπορεί να καταργηθεί όταν λήγει η προθεσμία χωρίς επίσπευση της διαδικασίας. Σε περιπτώσεις ΔΥΕ βάσει χρέους με μεγάλη προθεσμία, οι αιτιολογικές σκέψεις της σύστασης ΔΥΕ περιλαμβάνουν ενδεχομένως εξειδίκευση των προϋποθέσεων πρόωρης κατάργησης. Μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο πρόωρης κατάργησης σε περίπτωση συμμόρφωσης κατά τα προηγούμενα δύο έτη με βάση τα απολογιστικά στοιχεία και το τρέχον έτος με βάση τις πλέον πρόσφατες προβλέψεις της Επιτροπής, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η προσαρμογή της διορθωτικής πορείας έχει διατεθεί εμπροσθοβαρώς για να εξασφαλιστεί η δέουσα διόρθωση. Επιπλέον, η πρόωρη κατάργηση δικαιολογείται εάν το κράτος μέλος μειώσει το χρέος κάτω από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ, υπό την προϋπόθεση ότι το ονομαστικό έλλειμμα είναι επίσης με διαρκή τρόπο κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ.

Όταν κινείται ΔΥΕ με βάση τόσο το κριτήριο του ελλείμματος όσο και το κριτήριο του χρέους, οι ρυθμίσεις κατάργησης έπονται της ΔΥΕ βάσει το χρέους.

Μετάβαση στο προληπτικό σκέλος

Όταν η ΔΥΕ καταργηθεί και το κράτος μέλος επανέρχεται στο προληπτικό σκέλος, ο λογαριασμός ελέγχου για το πλέον πρόσφατο σχέδιο αποκτά σημασία για την επιτήρηση. Ανοδικές και καθοδικές αποκλίσεις από την πορεία των δαπανών του πλέον πρόσφατου σχεδίου (μεταξύ άλλων για τα επικαλυπτόμενα έτη που αφορά η σύσταση ΔΥΕ) θα περιλαμβάνονται στον εν λόγω λογαριασμό ελέγχου. Σε περίπτωση νέου ή αναθεωρημένου σχεδίου μετά την κατάργηση, ο λογαριασμός ελέγχου αυτού του νέου ή αναθεωρημένου σχεδίου μηδενίζεται. Οποιαδήποτε απόκλιση από τη διορθωτική πορεία θα επηρεάσει το σημείο εκκίνησης της πορείας των καθαρών δαπανών.
